

FILIALA ABRM

CONGRESUL AL VI-LEA AL BIBLIOTECARILOR DIN REPUBLICA MOLDOVA
 SECȚIUNILE „ BIBLIOTECI DE COLEGIU” ȘI „BIBLIOTECI ȘCOLARE”
 ATELIERUL PROFESIONAL
 „BIBLIOTECILE ȘCOLARE ȘI DE COLEGIU ÎN SISTEMUL EDUCAȚIONAL:
 ALINIERE LA CERINȚELE ȘI PRIORITĂȚILE
 ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ACTUAL „

BIBLIOTECILE ÎNVĂȚĂMÎNTULUI
 PREUNIVERSITAR DIN MOLDOVA:
 INDICATORI STATISTICI PENTRU
 ANUL 2007

Elena STRATAN, șef serviciu BȘ a US Alecu Russo din Bălți,
 membru al Secțiunii „ Biblioteci de Colegiu”

Bibliotecile școlare sînt componente esențiale ale sistemului de învățămînt preuniversitar, un suport de o mare importanță al activităților didactice și de cercetare.

Monitorizarea indicatorilor statistici ai bibliotecilor școlare în cadrul Centrelor Biblioteconomice universitare a început în anul 2004, în urma deciziei Ministerului Educației și Tineretului de a investi Biblioteca Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă”, director Ecaterina SCHERLET (mun. Chișinău și 17 raioane), precum și Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alecu Russo”, director Elena HARCONIȚA (mun. Bălți și 15 raioane), cu atribuții de colectare / sintetizare / evaluare a datelor statistice prezentate de bibliotecile din învățămîntul

preuniversitar din republică.

La etapa inițială, a fost elaborat modelul de rapoarte (Tabele Centralizatoare), difuzate, ulterior, responsabililor de activitatea bibliotecilor școlare de la Direcțiile Generale raionale / municipale de învățămînt din republică, care urmau să fie completate și prezentate anual Centrelor Biblioteconomice respective. Astfel, în perioada 2004 - 2008 au fost prezentate organelor de resort patru Rapoarte statistice.

În baza acestor rapoarte, analizată fiind situația bibliotecilor școlare, au fost elaborate o serie de comunicări care au fost prezentate în cadrul mai multor întruniri profesionale și publicate în presa de specialitate: *Bibliotecile școlare în spațiul biblioteconomic național* (Elena Harconița, comunicare la Conferința ABRM, 2006; publicată în Buletinul ABRM, 2006 nr. 2); *Biblioteci*

școlare: o radiografie a anului 2006 (Elena Harconița, Ecaterina Scherlet, comunicare la Anul Bibliologic - 2007); *Referire asupra indicatorilor statistici privind activitatea bibliotecilor din învățământul preuniversitar în anul 2005* (Elena Stratan, conferința Filialei Bălți a ABRM); *Energia creativă a lecturii și bibliotecile școlare din Republica Moldova* (Elena Harconița, Valentina Topalo, Salonul Internațional de Carte pentru Copii - 2008), precum și alte informații apărute în revista *Confluente bibliologice* etc.

Toate acțiunile, realizate în domeniu, au fost reflectate, ca finalitate, în lucrarea *Bibliotecile școlare din Republica Moldova: Raport statistic 2006*, editată de Biblioteca Științifică a US „Alec Russo” sub egida ABRM și cu sprijinul Centrului de resurse pentru absolvenți al Ambasadei SUA în Moldova, în cadrul programului de granturi mici pentru absolvenți. Autorii lucrării sînt Elena Harconița, Dora Caduc, Elena Stratan, Ecaterina Scherlet, Valentina Topalo, Silvia Ciobanu). Raportul a fost lansat în cadrul Conferinței Anuale ABRM (22-24 august 2007), desfășurată la Biblioteca Științifică a USB, și a obținut premiul „Cea mai reușită lucrare în domeniul biblioteconomiei și științei informării” la *Concursul Național* (4 martie 2008).

Analizînd raportul statistic pentru 2007, conform compartimentelor: 1. *Date generale*; 2. *Colecții, Publicații seriale: Intrări*; 3. *Colecții, Publicații seriale: Eliminări*; 4. *Colecții, Publicații seriale: Existente*; 5. *Utilizarea Bibliotecii și servicii*; 6. *Împrumutul interbibliotecar. Personalul*, menționăm că în anul de referință bibliotecile școlare din republică au realizat mai multe activități infobibliotecare de rezonanță, oferind utilizatorilor

întreaga informație necesară, instrumente de documentare și metodologii de utilizare a lor.

DATE GENERALE

Acest compartiment conține informații despre toate cele 1 477 biblioteci din școlile municipale, urbane, rurale, structurate conform următorilor indicatori:

- Tip de bibliotecă: municipale - 195; urbane - 191; rurale - 1 091.
- Formă organizatorico-juridică: biblioteci de stat - 1 462, private - 15.
- Tip de local: în localuri reamenajate - 1 283, în localuri speciale - 170, arendate - 8.
- Starea tehnică: necesită reparații capitale - 396; se află în stare avariata - 27 (din raioanele Drochia, Dondușeni, Edineț, Soroca, Ocnița, Șoldănești, Taraclia, Ungheni).
- Suprafața totală de amplasament (103 364,5 m²): fiecărei biblioteci îi revine în medie cîte 69 m², fiecărui cititor - cîte 0,21 m² (normele recomandate pentru bibliotecile publice fiind de 2,8 m²).
- Categoriile de clasificare: categoria I - 49 de biblioteci ce dețin colecții de pînă la 2 000 de volume; categoria a II-a - 187 de biblioteci (colecții de pînă la 5 000 de volume), categoria a III-a - 433 biblioteci (colecții de la 5 000 pînă la 10 000 de volume). Cele mai multe sînt bibliotecile de categoria a IV-a - 804 biblioteci cu colecții de la 10 000 pînă la 100 000 volume. În fine, 4 bib-

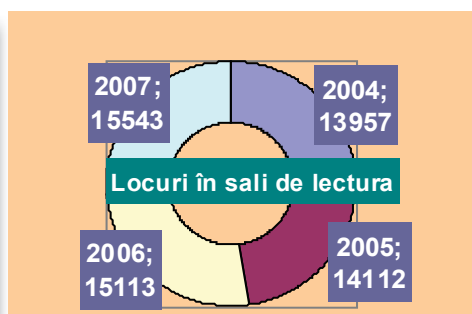
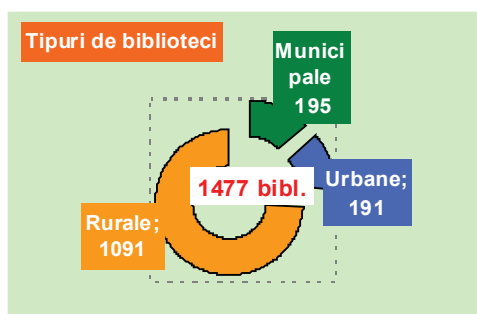
FILIALA ABRM

lioteci din mun. Chişinău, Glogeni, Rezina (colecții de peste 100 000 de volume) fac parte din categoria a V. Locuri în sălile de lectură (15 543 de locuri în total): în medie la un loc pretind circa 30 de elevi (normele

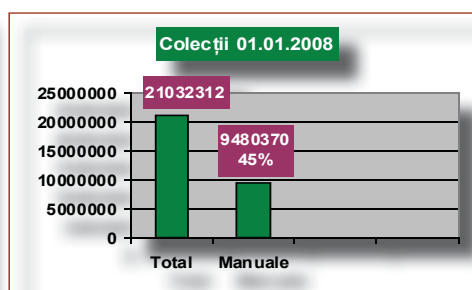
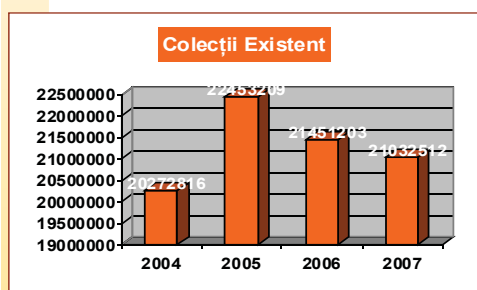
recomandă doar 5 elevi).

COLECȚII

Bibliotecile școlare dețin 21 032 512 unități materiale: din ele 9 480 370 (45

la sută) le constituie manualele. Publicațiile științifice, beletristica și seriarele alcătuiesc 55 la sută sau 11 492 451. Fiecărui elev îi revin cîte 43 de cărți: 19 manuale și 24 de documente științifice, beletristică, periodice. Documentele în limba română constituie – 12 802 326 sau 61 la sută în colecția totală.

Structura colecțiilor după tipul și categoria documentului

Total	Publicații științifice, beletristică, periodice	Doc. de muzică tipărită	Manuscrite	Doc. AV	Col. electronică	Doc. grafice	Manuale
21 032 512	11 492 451	24 690	91	2 335	40	32 535	9 480 370
	54,6%	-	-	-	-	-	45%

În anul 2007, bibliotecile și-au completat fondurile cu 1 566 113 volume, din care 81 la sută (1 274 987) le constituie manualele și 15 la sută (283 207) literatura științifică, beletristică, seriiale. E de menționat că 1 158 311 (74 la sută) din volumele intrate sînt în limba română.

Structura intrărilor: tipul și categoria documentului

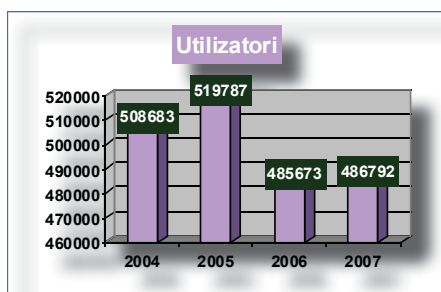
Total	Publicații și inflex, biostatistică periodică	Doc. de muzică tipărită	Manuscrise	Doc. AV	Col. electronică	Doc. gratis	Manuale
1 566 113	283 207	1 305	86	269	23	6236	1 274 987
	15%						81%

În toate bibliotecile au fost perfectate 16 071 abonamente la publicații periodice, inclusiv la 6 442 titluri de reviste și 9 628 titluri de ziare, dintre care - 13 596 (85 la sută)- în limba română. Astfel, fiecare bibliotecă a abonat, în medie, cîte 11 titluri. E îmbucurător faptul că a sporit numărul abonamentelor la publicațiile periodice.

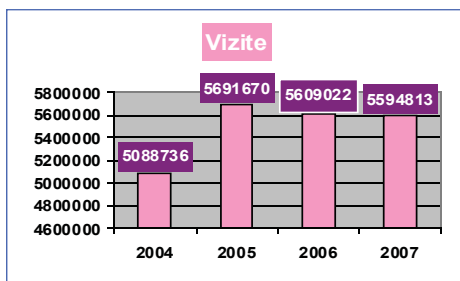
Pe parcursul anului, au fost eliminate din colecții 1 110 documente depășite fizic, moral în volum de 1 110 429 ex., din care 73 la sută (812 305) manuale. În limba română au fost casate 57 la sută din fonduri (632 246 ex.) Rata de înnoire a stocului este de 13 ani, dar, dacă ne referim la rata de înnoire a stocului fără manuale, obținem 39 de ani. Cifra acceptată de bibliotecile europene este de 7- 10 ani.

UTILIZAREA BIBLIOTECII

De colecțiile și serviciile bibliotecilor școlare beneficiază 486 792 cititori (copii pînă la 15 ani - 356 459 (73 la sută) care au vizitat bibliotecile de 5 594 813 ori, inclusiv 4 420 151 vizite ale copiilor de pînă la 15 ani. Per utilizator au fost înregistrate 11 vizite. Tranzacțiile de împrumut constituie 11 166 745 documente, inclusiv în limba română 8 014 578 (73%), copii pînă la 15 ani 8 729 169 (80 %). Documente împrumutate per capita - 23, documente împrumutate per angajat - 7 068, documente îm-

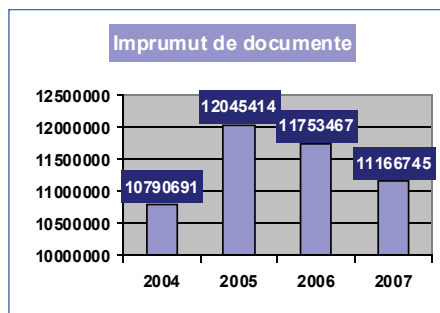

FILIALA ABRM

prumutate per vizită - 1,99.

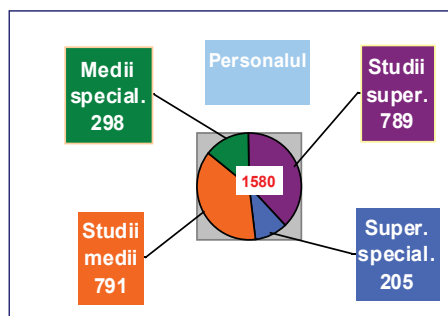
În compartimentul SERVICII observăm următoarea situație: bibliotecile școlare sînt dotate cu 41 computere, din

care destinate utilizatorului - 4, numărul stațiilor de lucru pentru utilizatori - 4, conectate la Internet - 3, număr de imprimante pentru utilizatori - 1. Cele 41 de calculatoare au fost repartizate în felul următor: mun. Chișinău - 28, Anenii - Noi - 6, Cahul - 1, Căușeni - 3, Orhei - 3.

PERSONALUL

În 1 477 biblioteci activează 1 580 de bibliotecari, cu studii superioare - 789 (50%) din care de specialitate - 205 (13%), cu studii medii - 791, medii de specialitate - 298 (19%).

Măsurători și indicatori de performanță ai activității bibliotecilor școlare din Republica Moldova pentru anul 2007

Contextul bibliotecii	
Biblioteci	1477
▪ Municipale	171
▪ Urbane	191
▪ Rurale	1 091
▪ Categorie 1 (pînă la 2000 vol.)	49
▪ Categorie 2 (2001-5000 vol.)	187
▪ Categorie 3 (5001-10000 vol.)	499

Contextul bibliotecii	
Biblioteci	1477
▪ Municipale	171
▪ Urbane	191
▪ Rurale	1 091
▪ Categorie 1 (pînă la 2000 vol.)	49
▪ Categorie 2 (2001-5000 vol.)	187
▪ Categorie 3 (5001-10000 vol.)	499
▪ Categorie 4 (10001-100000 vol.)	804
▪ Categorie 5 (peste 100000 vol.)	4
Suprafața totală	1 03 364,4
Capacitatea sălilor de lectură	16 548 locuri
Colecții	
Total colecții	21 032 512
Inclusiv manuale	9 480 370
Documente în stoc per capita	43,2 ex.
Manuale în stoc per capita	19,5 ex.
Periodice curente	16 071
Documente achiziționate	1 566 113 ex / 84 277 titluri
Exemplare adăugate per titlu adăugat	18,5
Documente achiziționate per capita	3,2
Rata de înnoire a stocului	13 ani
Rata de înnoire a stocului exclusiv manualele	39 de ani
Total documente eliminate	1 110 429
Utilizare și utilizatori	
Utilizatori înscrși	486 792
Documente împrumutate	11 166 745
Documente împrumutate per capita	23
Documente împrumutate per angajat	7068 ex.
Documente împrumutate per vizită	1,99
Vizite la Bibliotecă	5 594 813
Vizite la bibliotecă per capita	11,49
Facilități și servicii	
Nr. total de computere	41
Nr. de stații de lucru pentru utilizatori	4
Nr. de imprimante pentru utilizatori	1
Personalul bibliotecilor	
În echivalent de norme întreg	1 181,1
Cu studii superioare	789
Studii superioare de specialitate	205
Cu studii medii	791
Studii medii de specialitate	298

Nr. de imprimante pentru utilizatori	1
Personalul bibliotecilor	1 530
In echivalent de norme întregi	1 181,1
Cu studii superioare	739
Studii superioare de specialitate	205
Cu studii medii	791
Studii medii de specialitate	298

Notă: pentru mun. Bălți s-au utilizat datele statistice din 2006, pentru că cele din 2007 n-au fost prezentate.

Prin acțiunile / analizele efectuate Centrele Biblioteconomice universitare contribuie la formarea/ extinderea imaginii bibliotecilor școlare, monitorizând situația la zi, necesitățile, realizările și evoluțiile bibliotecilor școlare, stabilind un climat de comunicare eficient și durabil, sensibilizând organele de resort asupra problemelor stringente de dotare cu echipament documentar și informațional etc.

Considerăm necesară continuarea unor astfel de monitorizări, în speranța de a produce un impact benefic asupra situației în bibliotecile școlare și aducem pe această cale mulțumiri bibliotecarilor școlari pentru aportul util, or, biblioteca școlară, acest laborator de muncă intelectuală al tuturor cadrelor didactice și elevilor este cea care influențează dinamica și calitatea învățămîntului.

Referințe bibliografice:

1. Bibliotecile școlare din Republica Moldova : Raport statistic 2006 / Min. Educației și Tineretului din Rep. Moldova ; ABRM ; Univ. de Stat „A. Russo”, Bibl. Șt. ; red. - coord.: E. Harconița ; red.: D. Caduc, E. Stratan, E. Scherlet, V. Topalo, S. Ciobanu (cop./design). Bălți, 2007. 51 p. ISBN 978-9975-50-007-4.
2. Doroftei, C. Biblioteca Școlară - Fundament al calității procesului de învățămînt. In: Biblioteca. 2005, Nr 4. P.116-117.